

BO & LEVA (/BO-LEVA) / ARKIV (/BO-LEVA/ARKIV) / STIFTETS MINSTA FÖRSAMLING VÄXER (/BO-LEVA/ARKIV/STIFTETS-MINSTA-FORSAMLING-VAXER)

Stiftets minsta församling växer

Bygg gärna, men låt det bara inte se ut som en kyrka utifrån. Ungefär så formulera-des byggnadslovets när Kristi Lekamens församling i Visby för lite mer än 20 år sedan kunde bygga den första katolska kyrkan i stan sedan 1300-talet.

Nu står den där stram med putsad fasad och ganska anonym precis som byggnadsnämnden ville ha det, men interiören tillhör ett av landets mest spännande kyrkorum. Efter en om-fattande tillbyggnad återinvigdes kyrkan den 22 december i föl av biskop Anders Arborelius. Det är verkligen en vacker byggnad att besöka - och det är nästan alltid öppen för besök och en stunds eftertanke i enskildhet

Kristi Lekamens kyrka ligger i ett område av Visby innerstad som bär tydliga spår av stadens kyrkliga storhetstid. Det är på både gott och ont. Flera ruiner från 1200-talet och 1300-talet reser sig i kvarteret eller i dess omedelbara närhet, och påverkar därmed möjligheterna att bygga nytt. Stadsbilden ska lämnas orörd så långt det går. Och under marknivå påträffas överallt medeltida husgrunder och andra forn-lämningar som kan vara betydligt äldre än så. Den katolska kyrkan bottnar med sina djupaste rötter i lämningar från stenåldern.

– När vi byggde den första kyrkan 1982 hade de arkeologiska undersökningarna pågått i två säsonger och fördyrat bygget avsevärt. Så mycket som en tredjedel av den totala byggkostnaden gick till utgrävningen. Och församlingen fick bekosta utgrävningen med egna medel, berättar diakon

Birger Andersson.

Schaktningen inför tillbyggnaden i fjol somras gick betydligt lättare eftersom de flesta fornlämningar i området idag är förhållandevis väl dokumenterade.

Medeltida murar

Världsarvsstaden Visby ställer med andra ord speciella krav på arkitekter och byggföretag men den ger också en hel del tillbaka. Den katolska kyrkan vilar på resterna av murverket till ett medeltida packhus. Murar och valv byggda i kraftig kalkstensflis ramar in det ursprungliga kyrkorummet ett par meter upp längs väg-garna. Golvet består av nylagd stenflis. I den tillbyggda delen skiftar väggmateria-let mellan furupanel och vit kalkputs medan golvet består av vitmenade, såpade, furuplankor. I skarven mellan den nya och den gamla kyrkan har en brunn vars ur-sprung är medeltida återställt och vigts till dopfont. Några oregelbundna större block som antas tillhöra äldre delar av Visby stadsmur har också lagts i dagen.

Den sparsmakade fasade har sin motsvarighet även inomhus. De putsade väggarna är rena, nästan nakna, och enkelheten avbryts enbart av tabernaklet och ett kraftfullt emaljmåleri. Konsekrationskorsen i den äldre delen av kyrkan håller en lätt pastellton medan konstnären Eugenius Budrys använt rena färger på nya väggarna.

Återhållsam arkitekt

Både den nya och den gamla delen av kyrkan har ritats av arkitekten Per Erik Nilsson.

– Det medeltida murverket är en fantastisk gåva. Därför har jag velat vara återhållsam, rent av minimalistisk, och låta övriga materiella uttryck underordna sig det medeltida bidraget, berättar han.

Uppgiften att utveckla ett rum som redan nått balans har inte varit helt enkel. Till problemen har bland annat hört att bygga till en golvyta i 90 graders vinkel till den befintliga och dessutom med flera meters nivåskillnad. Förlusten av den största dagsljuskällan i den äldre delen av kyrkan, ett glasparti på nästan 4 x 4 meter, har kompenserats av ljusinsläpp via fönster i taket.

– Det gäller att inte välta tyngden i rummet bort från altarmiljön. Den nya delen ska egentligen alltid ha funnits. Det handlar om att hitta det naturliga sambandet mellan delarna. Att få rummets hela volym att stämma till förväntan, nyfikenhet och hand-ling – bön, mässa och närvaro. förklarar Per Erik Nilsson.

I sin predikan i samband med invigning uttryckte biskop Anders saken på ett snar-lik sätt:

– Det är min önskan till er alla att just denna kyrka ska bli en fredad zon där vi var och en ska upptäcka att vi är en homo liturgicus – det låter alltid lite vackrare på latin – en tillbedjare i nåd, i ande och sanning. Här ska vi bara vara vad vi egentligen är, tillbedjare av Guds heliga majestät. Här får Guds barn leka inför Guds anlete i full frihet.

Mässa från ståplats

Kristi Lekamens församling i Visby bildades 1979 och har idag cirka 225 medlemmar. Trots att den är stiftets minsta församlingen har behovet att bygga ut kyrkan varit stort under flera år. Framför allt sommartid, när den gotländska folk-mängden flerdubblas, tvingas många följa söndagsmässorna från ståplats. Till-byggnaden har givit ytterligare ett 30-tal sittplatser och kyrkan rymmer nu ett 80-tal sittande. Utbyggnaden har beräknats kosta cirka 2,5 miljoner kronor.

👤 **AV:** SAM BJÖRK, BILDER GOTLÄNDSKA NYHETERNA

✍️ **PUBLICERAD** 2002-03-31, 01:00

